

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 9P/55/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5122202871
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Lečko, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2023:5122202871.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, v konaní pred sudcom JUDr. Branislavom Lečkom, PhD. vo veci starostlivosti o maloletého A. B. de C., nar. XX. X. XXXX, trvalé bydlisko D., E. F. G. XXXX/X, občana Slovenskej republiky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom - Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracoviskom Bytča, dieťa matky A. D., nar. X. X. XXXX, trvalé bydlisko D., E. F. G. XXXX/X, občianky Slovenskej republiky a otca A. F. de C., nar. X. X. XXXX, trvalé bydlisko Holandsko, E. H. X, C., občana Holandska, o návrhu matky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, na Okresnom súde Žilina dňa 26. 6. 2022, takto

rozhodol:

I. Súd maloletého A. B. de C., nar. XX. X. XXXX, zveruje do osobnej starostlivosti matky A. D., nar. X. X. XXXX.

II. Matka bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

III. Otec A. F. de C., nar. X. X. XXXX, je povinný prispievať na výživu maloletého A. B. de C. sumou 300 EUR mesačne, od 1. 4. 2022 mesačne, vždy do 25. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky maloletého dieťaťa.

IV. Nedoplatok na výživnom pre maloletého A. B. de C., za obdobie od 1. 4. 2022 do 30. 6. 2023 vo výške 750 EUR, je otec A. F. de C. povinný splácať v mesačných splátkach po 50 EUR, spolu s bežným výživným, k rukám matky maloletého dieťaťa, pod následkom straty výhody splátok.

V. Súd neupravuje styk otca A. F. de C. s maloletým A. B. de C..

VI. Súd konanie v časti návrhu matky, na určenie výživného späťne, t. j. od 1. 3. 2022 do 31. 3. 2023, zastavuje.

VI. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom zo dňa 30. 3. 2022, ktorý bol doručený Okresnému súdu Žilina dňa 6. 4. 2022 sa matka maloletého dieťaťa domáhala, aby súd upravil práva a povinnosti k maloletému dieťaťu tak, že maloleté dieťa bude zverené do jej osobnej starosti a otec bude zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 400 EUR mesačne od 1. 3. 2022. Styk otca s maloletým dieťaťom nenavrhol upraviť.

2. Matka návrh odôvodnila tým, že s otcom dieťaťa boli rozvedení ako manželia v Holandsku dňa 23. 12. 2020. V spoločnej domácnosti žili do februára 2021, kedy s maloletým dieťaťom odišla bývať

na Slovensko. Otec dieťaťa platí výživné 250 EUR mesačne, naposledy bol so synom počas letných prázdnin v roku 2021.

3. Otec sa k návrhu matky v lehote určenej súdom nevyjadril.

4. Otcovi dieťaťa sa predvolanie na pojednávanie nepodarilo riadne doručiť tak, že by si ho osobne prevzal v mieste trvalého bydliska podľa údajov matky. Súd otcovi maloletého dieťaťa prekladal písomnosti do anglického jazyka, vrátane návrhu matky.

Podľa vyjadrenia matky – navrhovateľky, otcovi dieťaťa bol návrh a súvisiace listiny doručené v anglickom jazyku (č. I. 93).

5. Otec dieťaťa je cudzím štátnym príslušníkom a nemá trvalý ani prechodný pobyt na území Slovenskej republiky.

6. Podľa ustanovenia § 106 ods. 1 CSP, ak nejde o doručovanie do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu, o doručovanie v osobitných prípadoch podľa § 107 ods. 2 CSP a adresát neuviedol inú adresu na doručovanie, doručuje súd písomnosti fyzickej osobe na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky alebo adresu miesta pobytu cudzinca na území Slovenskej republiky podľa druhu pobytu cudzinca. Podľa § 106 ods. 3 CSP, ak fyzická osoba nemá adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky, doručuje súd písomnosti tejto fyzickej osobe oznámením na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu. Písomnosť sa považuje po 15 dňoch od zverejnenia oznámenia za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie. Po uplynutí 15. dní od zverejnenia oznámenia nastupuje fikcia, podľa ktorej sa písomnosť považuje za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

7. Súd v súlade s ust. § 106 ods. 3 CSP doručoval otcovi predvolanie na pojednávanie oznámením na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu (č. I. 102).

8. Súd považoval písomnosť podľa ustanovenia § 106 ods. 3 za riadne a včas doručenú (právna fikcia).

9. Neúčast' na pojednávaní otec neospravedlnil a nepožiadal o odročenie pojednávania. Matka na pojednávaní uviedla, že otec maloletého dieťaťa o termíne pojednávania od nej vedel a uviedol, že sa ho nezúčastní (je na dovolenke).

10. Najlepší záujem maloletého dieťaťa je prvoradé hľadisko pri rozhodovaní v predmetnej súdnej agende. Len pre skutočnosť, že sa otec nedostavil na pojednávanie, nemôže súd - pri aplikácii testu proporcionality, zavinenú neúčast' otca na pojednávaní (kedy súd využil všetky možnosti, aby sa pojednávania zúčastnil), nemožno nadradit' jeho nevyužit' právo účasti na pojednávaní (najmä k veci sa vyjadriť, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k dôkazom, klásť účastníkom konania otázky), nad práva a záujmy maloletého dieťaťa. Súd urobil všetko preto, aby otec tieto procesné práva využiť mohol. Práva maloletého dieťaťa sú v tomto prípade nadradené procesným právam otca, ktorých realizáciu nevyužil, hoci mu súd takúto možnosť poskytol.

V tejto súvislosti súd poukazuje aj na nasledovnú ustálenú (vnútroštátnu aj nadnárodnú judikatúru):

„Orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (I. ÚS 155/2017).“

Mimoriadny význam v konaní o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu má plynutie času, čo kladie osobitnú požiadavku na rýchlosť a plynulosť konania súdu (napr. rozsudky ESĽP vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, bod 110, Hokkanen proti Fínsku z 23. 9. 1994, bod 72, Voleský

proti Českej republike z 29. 6. 2004, bod 106, Kříž proti Českej republike z 9. 1. 2007, bod 74, Hub proti Nemecku z 9. 4. 2009, bod 48) .

Obdobne judikatúra ESLP zdôrazňuje, že súdy sa musia najlepším záujmom dieťaťa zaoberať a posúdiť ho v danej situácii, ak rozhodujú vo veciach s dopadom na dieťa (napr. rozsudok vo veci Wagner a J. M. W. L. proti Luxembursku zo dňa 28. 6. 2007 č. 76240/01, § 135; či Mennesson proti Francúzsku zo dňa 26. 6. 2014 č. 65192/11, § 93; Anayo proti Nemecku zo dňa 21. 12. 2010 č. 20578/07, § 71; Gözüüm proti Turecku zo dňa 20. 1. 2015 č. 4789/10, § 50–51; či Penchevi proti Bulharsku zo dňa 10. 2. 2015 č. 77818/12, § 71). Z tejto judikatúry ESLP jednoznačne a jasne vyplýva, že v prípade súdneho rozhodovania o deťoch, nemožno uprednostňovať abstraktné princípy pred najlepším záujmom dieťaťa v konkrétnom prípade.

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa zásady „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení včítane využitia možnosti podania opravných prostriedkov.“ (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sžf 65/2011).

Samozrejme, treba veľmi citlivo odlišovať od prípadov, ktoré rieši uvedená judikatúra, zjavnú arbitrárnosť, v neprospech ktoréhokoľvek účastníka konania, osobitne maloletého dieťaťa, čo ale podľa názoru súdu nie je tento prípad.

11. Podľa § 180 CSP, po vyvolaní veci súd zistí, či sa dostavili osoby, ktoré boli na pojednávanie predvolané. Ak sa tieto osoby nedostavili, súd rozhodne, či sa pojednávanie bude konať v ich neprítomnosti, a otvorí pojednávanie.

12. Účasť otca na pojednávaní súd síce považoval za dôležitú (najmä k jeho osobným pomerom), ale so zreteľom na okolnosti prípadu dospel k názoru, že vec je potrebné prejednať a rozhodnúť v čo najkratšej lehote (rešpektujúc procesné a ústavné práva navrhovateľky a najmä maloletého dieťaťa), pričom osobitne zdôrazňuje nevyhnutnosť sledovať najlepší záujem dieťaťa, a preto rozhodol, že sa pojednávanie vykoná v neprítomnosti otca. Takýto postup navrhli aj účastníci konania.

13. Matka maloletého dieťaťa vo výpovedi na pojednávaní navrhla maloleté dieťa zveriť do jej osobnej starostlivosti a styk otca s maloletým dieťaťom neupraviť. Ak by mal otec záujem stretávať sa s maloletým dieťaťom, nebránila mu. Navrhla určiť výživné minimálne 300 EUR mesačne od 1. 4. 2022, pričom otec platí výživné dlhodobu 250 EUR mesačne.

Matka inú vyživovaciu povinnosť nemá. Jej zdravotný stav je dobrý. Je zamestnaná v pracovnom pomere ako zdravotná sestra, s čistým mesačným príjmom v roku 2023 v sume cca 880 EUR, v roku 2022 v sume 720 EUR.

Býva aj so synom v dvojizbovom byte, ktorý je v jej vlastníctve a kúpila ho za 79 000 EUR. Na jeho kúpu si zobrala hypotekárny úver v sume 56 000 EUR a mesačná splátka je asi 230 EUR. Časť finančných prostriedkov mala naštrené a časť jej vyplatil bývalý manžel po rozvoze. Na bývanie vynaloží mesačne (za seba a dieťa) cca 120 EUR. Jej osobné výdavky sú asi 250 EUR mesačne.

Maloleté dieťa je v 2. ročníku základnej školy. Jeho zdravotný stav je dobrý. Venuje sa hokeju, výdavky mesačne (cestovné, zápasy, športové oblečenie) sú cca 40 – 50 EUR. Stravuje sa v škole - cca 30 EUR, strava doma cca 150 EUR, oblečenie 50- 60 EUR mesačne, hygienické a iné základné potreby 20 EUR, výdavky v škole 15 EUR, školský klub 12 EUR, mobilný telefón 10 EUR, ďalšie voľnočasové aktivity cca 20 EUR. Celkové mesačné výdavky so synom sú 300 – 350 EUR (bez podielu na nákladoch na bývaní)..

K otcovi maloletého dieťaťa matka uviedla, že pokiaľ vie, inú vyživovaciu povinnosť nemá. Jeho zdravotný stav je v zásade dobrý, lieči sa na sarkoidózu. Keď spolu bývali v Holandsku, kúpili si rodinný dom asi za 250 000 EUR. Zobrali si hypotekárny úver asi 200 000 EUR na kúpu tohto domu, mesačná splátka úveru je asi 900 EUR. Výdavky na bývanie v tomto dome sú asi 300 EUR.

Matka návrh na určenie výživného späťne za mesiac marec 2023 – v tejto časti vzala späť. Kolízna opatrovníčka so späťvzatím návrhu súhlasila.

14. Kolízna opatrovníčka vo výpovedi na hlavnom pojednávaní navrhla maloleté dieťa zveriť do osobnej starostlivosti matke s tým, že matka bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Navrhla určiť výživné 300 EUR mesačne pre maloleté dieťa od 1. 4. 2022. Styk otca s maloletým dieťaťom nenavrhla upraviť.

15. Súd na pojednávaní vykonal aj nasledovné listinné dôkazy:

Z rodného listu maloletého dieťaťa evidovaného v knihe narodení Ministerstva vnútra SR, osobitná matrika Bratislava, zväzok ORI/104, ročník 2015, strana 20, poradové číslo 58 mal súd preukázané, že jeho otcom je A. F. de C. a matka A. D..

Z oznámenia o registrácii rozvodu mal súd preukázané, že manželstvo rodičov bolo rozvedené dňa 23. 12. 2020.

Súd sa oboznámil s „RODIČOVSKÝM PLÁNOM“, predloženým matkou, sčasti v slovenskom jazyku, schválený mediátorom v Holandsku. Podľa tohto plánu bude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti matky, bol upravený styk otca s maloletým dieťaťom. Výdavky maloletého dieťaťa boli ustálené na sumu 410 EUR mesačne. Rodičia sa dohodli na sume výživného 200 EUR mesačne, otec dobrovoľne zvýšil výživné od septembra 2021 na sumu 250 EUR. Rodičovský plán bol popísaný obidvomi rodičmi.

Súd sa oboznámil s niektorými výdavkami maloletého dieťaťa, ktoré predložila matka na pojednávaní.

Súd z internetových zdrojov: Minimálna mzda v Holandsku 2023 (minimalnamzda.sk), zistil, že minimálna mzda v Holandsku v roku 2021 bola v sume 1 684,80 EUR, v roku 2022 v sume 1 725,00 EUR a v roku 2023 v sume 1 934,40 EUR.

16. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon o rodine), rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre mal. dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len "účastník") a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

Podľa § 185 ods. 1 Civilného sporového poriadku – zákon č. 160/2015 Z. z. (ďalej len CSP), súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

Podľa § 185 ods. 1 CSP, súd môže aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou; iné dôkazy bez návrhu nevykoná, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 187 ods. 1 CSP, za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

Podľa § 187 ods. 1 CSP, dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Podľa § 191 ods. 2 CSP, vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 35 CMP je súd povinný zistiť skutočný stav veci.

Podľa § 36 CMP je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

Podľa § 37 CMP, súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaním dokazovaním.

17. Súd vykonal dokazovanie na pojednávaní výsluchom matky, kolíznej opatrovníčky a oboznámením obsahu listinných dôkazov.

18. Predmetom konania bolo rozhodnúť o návrhu matky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, osobitne o tom, komu bude zverené do osobnej starostlivosti, výška výživného povinného otca a styk otca s maloletým dieťaťom.

19. Rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú a nedohodli sa komplexne na úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu. Preto o návrhu matky rozhodoval súd.

20. V prvom rade rodičia zodpovedajú za riadny výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a za jeho výchovu. V predmetnej veci majú obidvaja rodičia rovnaké práva a povinnosti.

Východiskovou myšlienkou multidisciplinárneho prístupu je, že rozhodovanie o právach a povinnostiach k maloletým deťom patrí predovšetkým do rúk rodičov.

Autoritatívne rozhodnutie súdu o úprave práv a povinností k dieťaťu, je až druhoradým riešením. Pokiaľ nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv a povinností, rozhodne o nich súd, vždy však s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého dieťaťa.

Najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča.

V usporiadaných rodinných vzťahoch (aj keď rodičia spolu nežijú) je riadne a spravodlivé platenie výživného pre maloleté dieťa pravidlom a normou. Súd je poslednou inštanciou, ak sa rodičia zodpovedne nedohodnú.

21. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že rodičia maloletého dieťaťa nie sú manželia. Ich manželstvo bolo rozvedené v roku 2020 v Holandsku. Matka v roku 2021 odišla bývať aj so synom na Slovensko. Po rozvode rodičia v Holandsku uzavreli „RODIČOVSKÝ PLÁN“ u mediátora, kde sa dohodli, že o dieťa sa bude osobne starať matka, dohodli si styk otca s maloletým dieťaťom a výživné pre dieťa 200 EUR mesačne, Následne otec dobrovoľne začal platiť vyššie výživné 250 EUR – uznal, že odôvodnené výdavky pre maloleté dieťa sa zvýšili.

22. Matka sa o dieťa stará sama. Otec jej v starostlivosti nepomáha. Okrem výživného v zásade dieťaťu nič nekupuje, okrem drobných darčiekov.

Nebolo preukázané, že by rodičia mali inú vyživovaciu povinnosť. Ich zdravotný stav aj maloletého dieťaťa je dobrý (otec sa má liečiť na sarkoidózu).

Matka vlastní dvojizbový byt, kde býva so synom a spláca hypotekárny úver. Jej čistý mesačný príjem je cca v roku 2022 v sume 720 EUR a v roku 2023 880EUR mesačne.

Matka sa o maloleté dieťa osobne stará, čo je forma vyživovacej povinnosti. Zabezpečuje dieťaťu výchovu, výživu, bývanie a iné nevyhnutné a potrebné veci.

Matka aktuálne poberá prídavok na dieťa a uplatňuje si daňový bonus. Iný príjem nemá.

Prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahradzuje plnenie tejto povinnosti, predsa len (aj úradmi alebo inštitúciami iných štátov) vyplácané rodinné prídavky (rodinné dávky, vyrovnávacie dávky alebo ich doplatok), môžu sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. marca 2018, sp. zn. 3 Cdo 88/2017)

Súd na tento príjem matky pri posudzovaní návrhu na určenie výživného prihliadol.

Daňový bonus je forma daňového zvýhodnenia rodičov vyživovaných nezaopatrených detí, ktorí dosahujú aktívne príjmy. O daňový bonus sa znižuje daň. Aj tento príjem rodiča, ktorý si uplatňuje daňový bonus môže slúžiť na čiastočné uhrádzanie odôvodnených potrieb maloletých detí. Matka si uplatňuje daňový bonus na jedno nezaopatrené dieťa.

Súd na tento príjem matky pri posudzovaní návrhu na určenie výživného prihliadol.

Výška príjmu "druhého" rodiča (spravidla rodiča, ktorý má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti – v konkrétnom prípade matky) ovplyvňuje výšku vyživovacej povinnosti výživou povinnej osoby (v tomto prípade otca) len veľmi okrajovo (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline 30. 4. 2019, sp. zn. 10CoP/22/2019).

Súd zo zisteného príjmu matky a jej pomerov pri určovaní výživného vychádzal. Vychádzal aj s osobnej starostlivosti matky o maloleté dieťa.

23. Pomery otca sa nepodarilo komplexne preukázať. Bol súdom vyzývaný písomne, aby predložil listiny preukazujúce jeho pomery a bol aj riadne predvolaný na súd z trvalého bydliska uvedeného matkou. Súd mu dal možnosť k návrhu matky sa vyjadriť. Na pojednávanie sa nedostavil. Podľa matky o termíne pojednávania vedel. Táto pasivita a nečinnosť otca nemôže však byť na ujmu maloletého dieťaťa.

O otca pri určovaní výšky výživného vychádzal zo skutočnosti, že jeho príjem je minimálne v sume minimálnej mzdy v Holandsku - v roku 2021 bola v sume 1 684,80 EUR, v roku 2022 v sume 1 725,00 EUR a v roku 2023 v sume 1 934,40 EUR.

Tieto príjmy otca považoval ako príjmy minimálne a potencionálne.

Podľa záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 14/2021 zo dňa 31. 3. 2021 platí, že „Princíp potencionality príjmov nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania povinného vymedzuje fiktívny (prezumaný) príjem, ktorý je následne základom pre určenie výživného“.

Podľa názoru súdu otec je v produktívnom veku, nebolo preukázané, že by mal invaliditu alebo zníženú pracovnú schopnosť. Preto v jeho schopnostiach a možnostiach je dosahovať aspoň minimálnu mzdu, pričom súd prihliadol aj na to, že v zahraničí sú aj vyššie životné náklady. Spláca aj podľa matky hypotekárny úver.

Podľa vyjadrenia matka, otec vlastní rodinný dom v hodnote cca 250 000 EUR a spláca hypotekárny úver. Rodičia sa v Holandsku dohodli na výživnom 200 EUR, následne otec sám zvýšil výšku výživného na 250 EUR.

Otec sa so synom pravidelne nestretáva, matke s výchovou syna nepomáha, neposkytuje mu v zásade vecné plnenia, preto sa musí podieľať na odôvodnených potrebách maloletého dieťaťa vyšším pomerom vo finančnom vyjadrení. Na túto skutočnosť súd pri rozhodovaní o výške výživného pre maloleté dieťa prihliadol.

24. Životné náklady najmä od roku 2022 a 2023 vzrástli podstatne, osobitne náklady na energie a potraviny. Súd túto skutočnosť pri posudzovaní návrhu matky na určenie výživného zbral samozrejme do úvahy.

Celkové zvýšené náklady za rok 2022 predstavujú podľa typu domácnosti 17 – 19 %, čo je viac ako miera inflácie 15,4 %, avšak porovnateľné s oficiálnou mierou inflácie nízkopríjmových domácností (16,2 %) či dôchodcovskou mierou inflácie (17 %),“ vyčíslili ekonómovia (Náklady na život v SR nemeríme dobre, analytici NBS navrhujú iný výpočet - Forbes)

Priemerná inflácia za celý rok 2022 dosiahla úroveň 12,8 %. Vysoký rast cien ovplyvnilo najmä zvýšenie cien energií, v novodobej histórii SR rekordný nárast cien potravín a pohonných hmôt. Zdraženie vybraných potravín každodennej spotreby - chleba, či mliečnych výrobkov s vajcami, ako aj zeleniny

prekročilo hranicu 20 % a váhovo menej dôležité oleje a tuky hranicu 40 % (Inflácia za rok 2022 - statistics.sk).

25. Preto súd, vychádzajúc zo zákonných kritérií pre určovanie výživného, považuje výživné 300 EUR mesačne za primerané a spravodlivé. Otec sám v minulosti zvýšil výživné o 50 EUR, pretože uznal, že výdavky pre maloleté dieťa neustále rastú. Odvtedy samozrejme výdavky vzrástli znovu. Preto súd určil výživné pre maloleté dieťa v sume 300 EUR mesačne, a to od 1. 4. 2021, zohľadňujúc aj skutočnosť, že životná úroveň otca je vyššia, ako životná úroveň matky (vychádzajúc z ich ustálených príjmov a majetkových pomerov rodičov).

26. Keďže súd určil výživné v sume 300 EUR mesačne a otec reálne prispieval na výživu maloletého dieťaťa sumou 250 EUR mesačne, vznikol mu na výživnom dlh za obdobie od apríla 2022 do 30. 6. 2023 na výživnom v sume 750 EUR (zameškané výživné 50 EUR mesačne krát 15 mesiacov).

Ak si otec nebude plniť takto určenú vyživovaciu povinnosť (vrátane platenia dlžného výživného), stratí výhodu splátok dlžného výživného a dlžné výživné bude musieť zaplatiť jednorazovo.

Súd povolenie splátok odôvodňuje výškou určeného výživného, výškou priznaného nedoplatku na zameškanom výživnom a platobnou schopnosťou otca a pomermi oprávneného dieťaťa, ktorého výživa nebude ohrozená, aj keď nebude nedoplatok na výživnom uhradený jednou splátkou. Otec si musel byť vedomý toho, že výživné bude určené vyššie, ako reálne platí, a preto sa na takúto situáciu mal v predstihu pripraviť. Otec je povinný uspokojiť predovšetkým potreby svojho dieťaťa a až následne svoje potreby.

27. V starostlivosti o maloleté dieťa neboli zistené nedostatky. Matka sa o dieťa dlhodobo osobne stará. Otec sa zdržiava v zahraničí. Preto súd maloleté dieťa zveril do osobnej starostlivosti matky. Týmto rozhodnutím bude zabezpečená stabilita a kontinuita výchovného prostredia. Takúto úpravu navrhovala matka aj kolízna opatrovníčka.

28. Na základe uvedených skutočností potom súd ani neupravil styk otca s maloletým dieťaťom. Súd umožnil rodičom sa na styku otca s dieťaťom dohodnúť, čo je najprirodzenejšia forma realizácie rodičovských práv. Ak by sa otec v budúcnosti chcel s dieťaťom stretávať a s matkou sa nevedeli dohodnúť, nie je vylúčená osobitná úprava styku otca s dieťaťom v budúcnosti, a to rozhodnutím súdu. Matka vo výpovedi na pojednávaní uviedla, že nebude brániť styku otca s maloletým dieťaťom.

29. Keďže sa otec dlhodobo zdržiava v zahraničí, z praktických dôvodov a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa súd rozhodol, že matka bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok (hoci v štandardných prípadoch zastupujú a spravujú majetok maloletého dieťaťa obidvaja rodičia).

30. Podľa § 49 ods. 1 CMP, účastník platí trovy konania, ktoré vznikli jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak CMP neustanovuje inak – generálne ustanovenie CMP.

Toto ustanovenie zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa.

Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

Rozhodovanie o trovách konania v civilnom mimosporovom konaní nie je založené na zásade úspechu strán v konaní.

V konaní neboli preukázané také okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania – uplatnenie moderačného práva súdu pri náhrade trov konania.

Preto súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, v súlade s ustanovením § 52 CMP.

31. Rozsudok o výživnom je predbežne vykonateľný (§ 44 CMP).

Otec je povinný prispievať na výživu maloletého dieťaťa podľa tohto rozhodnutia, aj keď by proti nemu prípadne podal odvolanie (prípadne iný účastník konania).

32. Podľa § 44 CMP lehota na plnenie výživného plynie od doručenia tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, a to do 15 (pätnásť) dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Žilina.

V odvolaní je potrebné:

- uviesť, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, spisová značka,
- označiť rozhodnutie, proti ktorému odvolanie smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde prvej inštancie a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné.

Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Poučenie o spôsoboch výkonu tohto rozhodnutia (§ 120 CMP):

Ak osoba povinná podľa tohto rozhodnutia dobrovoľne nesplní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie (povinnosť zaplatiť peňažnú sumu – výživné, nedoplatok na výživnom), môže osoba oprávnená z rozhodnutia podať návrh na vykonanie exekúcie podľa § 46 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Exekučného poriadku, ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať:

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) prikázaním pohľadávky,
- c) predajom hnutelných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 2 Exekučného poriadku, ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie peňažnej pohľadávky, ktorá bez príslušenstva ku dňu doručenia návrhu na vykonanie exekúcie neprevyšuje 2 000 eur (ďalej len „drobné exekúcie“), nemožno exekúciu vykonať predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný hlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa osobitného predpisu; právo zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnosť tým nie je dotknuté. Za drobnú exekúciu sa nepovažuje exekúcia na vymoženie pohľadávky na výživnom.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 3 Exekučného poriadku, exekúciu predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný prihlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa odseku 2, možno vykonať výnimočne na základe schválenia súdu, ak sú voči povinnému vedené viaceré exekúcie, v ktorých sa vymáhajú pohľadávky prevyšujúce v súhrne 2 000 eur a exekútor preukáže, že peňažná pohľadávka nemôže byť vymožená iným spôsobom. Návrh na schválenie predaja nehnuteľnosti podľa prvej vety môže podať exekútor, ktorý ako prvý v poradí na nehnuteľnosti zriadil exekučné záložné právo a na základe jeho písomného súhlasu aj exekútor, ktorého exekučné záložné právo bolo zriadené neskôr.

Podľa ustanovenia § 64 Exekučného poriadku, spôsob vykonania exekúcie určí exekútor, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 167 a 172). Spôsob vykonania exekúcie určí exekútor tak, aby bol primeraný vymáhanej povinnosti a aby hodnota zabezpečeného majetku povinného zodpovedala hodnote vymáhanej povinnosti.

V prípade rozhodnutia súdu (alebo výroku rozhodnutia), ktorým bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa (najmä zverenie, styk, zastupovanie, správa majetku) alebo iná, ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu, môže osoba oprávnená z tohto rozhodnutia domáhať sa výkonu práv a povinností upravených vo vykonateľnom rozhodnutí súdu, a to návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.